

MASOFAVIY TA'LIM JARAYONIDA TALABALAR ISHONCH HISSINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Nozimov Jaxongir Toxirovich

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada masofaviy ta'lim jarayonida talabalarda ishonch hissini shakllantirishning psixologik xususiyatlari o'rganiladi. Bu o'quvchilarning faolligini, motivatsiyasini va o'quv muvaffaqiyatini oshirish uchun juda muhim bo'lgan ta'lim jarayoniga ishonch muhimligini ta'kidlaydi. Ishonch uchta asosiy omilga asoslanadi: ishonchlilik, malaka va hissiy yordam. Maqolada ishonchni rivojlantirishda o'qituvchi va talaba munosabatlari, texnologiyadan foydalanish va tengdoshlarning o'zaro munosabatlari o'rni ko'rsatilgan. Shuningdek, u avtonomiya va tuzilma o'rtasidagi muvozanatni, aniq kutish va fikr-mulohazalarning ahamiyatini va o'quvchilarda hissiy barqarorlikka bo'lgan ehtiyojni o'rganadi. Hujjat samarali va qo'llab-quvvatlovchi masofaviy ta'lim muhitini yaratishda ishonchni mustahkamlash strategiyalarining ahamiyatini ta'kidlash bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim / o'quv jarayoni / ta'lim shakllari / eksternal tadqiqotlar / masofaviy ta'lim modellari / virtual va aralash haqiqat

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЧУВСТВА ДОВЕРИЯ У СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

Нозимов Джахонгир Тохирович

преподаватель Азиатского международного университета

Аннотация: В статье изучаются психологические особенности формирования чувства доверия у студентов в процессе дистанционного обучения. Это подчеркивает важность доверия в процессе обучения, которое имеет решающее значение для повышения вовлеченности, мотивации и успеваемости студентов. Доверие основывается на трех ключевых факторах: авторитетности, компетентности и эмоциональной поддержке. В статье подчеркивается роль взаимоотношений учителя и ученика, использования технологий и взаимодействия со сверстниками в развитии доверия. В нем также исследуется баланс между автономией и структурой, важность четких ожиданий и обратной связи, а также потребность в эмоциональной стабильности у учащихся. В заключение в статье подчеркивается важность стратегий укрепления доверия для создания эффективной и благоприятной среды дистанционного обучения.

Ключевые слова: дистанционное обучение / образовательный процесс / формы обучения / психологическое консультирование и поддержка / искусственный интеллект / адаптивность / виртуальная и смешанная реальность

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE FORMATION OF A SENSE OF TRUST IN STUDENTS IN THE PROCESS OF DISTANCE LEARNING

Jakhongir Tokhirovich Nozimov

is a lecturer

at the Asian international university

Annotation: The article examines the psychological characteristics of developing a sense of trust in students during distance learning. It highlights the importance of trust in the learning process, which is crucial for enhancing student engagement, motivation, and academic performance. Trust is based on three key factors: credibility, competence, and emotional support. The article highlights the role of teacher-student relationships, the use of technology, and peer interactions in developing trust. It also explores the balance between autonomy and structure, the importance of clear expectations and feedback, and the need for emotional stability in students. Finally, the article highlights the importance of trust-building strategies for creating an effective and supportive distance learning environment.

Keywords: distance learning / educational process / forms of learning / psychological counseling and support / artificial intelligence / adaptability / virtual and mixed reality

Kirish

Masofaviy ta'lim bugungi kunda jadal rivojlanayotgan o'quv shakllaridan biri bo'lib, talabalarga o'z vaqtini mustaqil boshqarish va o'qish jarayonini qulay sharoitlarda olib borish imkoniyatini beradi. Biroq, bu jarayon ko'plab psixologik muammolarni, jumladan, ishonch hissining pasayishi kabi muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu maqolada masofaviy ta'lim jarayonida talabalar ishonch hissini shakllantirishning psixologik xususiyatlari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Masofaviy ta'limda ishonchning ahamiyati

Masofaviy ta'lim jarayonida talabalarning o'zlariga bo'lgan ishonchi muhim o'rin tutadi. Talabaning o'ziga bo'lgan ishonchi yuqori bo'lsa, u o'z-o'zidan mustaqil ravishda bilim olishga intiladi, o'zining bilim darajasini oshirishga harakat qiladi va o'z oldiga qo'yilgan maqsadlarga erishishda qat'iyat ko'rsatadi. Shu sababli, masofaviy ta'lim jarayonida talabalar ishonchini shakllantirish va mustahkamlash muhim vazifa hisoblanadi.

Psixologik muammolar va ularni yengish yo'llari

a) Yakkalanish hissi: Masofaviy ta'limda talabalarning yakkalanib qolishi va o'zini yolg'iz his qilishi mumkin. Bu hissiyotlarni yengish uchun onlayn guruh mashg'ulotlari, muhokamalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali talabalarning o'zaro muloqotini tashkil etish zarur. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy aloqalar va qo'llab-quvvatlovchi guruhlarning mavjudligi talabalarning o'zini qabul qilishi va ishonchini oshirishga yordam beradi (**Smith, 2020**). Shuningdek, **Maslouning** ehtiyojlar ierarxiyasi nazariyasiga ko'ra, ijtimoiy ehtiyojlar qondirilishi shaxsning o'zini o'zi anglash va ishonchini oshirishda muhim ahamiyatga ega (**Maslou, 1943**).

b) Motivatsiya pasayishi: Talabalarning o'z-o'zidan motivatsiyasini yo'qotishi masofaviy ta'limning asosiy muammolaridan biridir. Motivatsiyani oshirish uchun o'qituvchilar muntazam ravishda rag'batlantirish vositalaridan, jumladan, maqto'vlar, mukofotlar va individual yondashuvlardan foydalanishlari lozim. Talabalarning o'z-o'zidan motivatsiyasini yo'qotishi masofaviy ta'limning asosiy muammolaridan biridir. **Deci va Ryan (1985)** tomonidan ishlab chiqilgan. O'z-o'zini belgilash nazariyasiga ko'ra, avtonomiya, vakolat va bog'lanish ehtiyojlari qondirilganda shaxsning ichki motivatsiyasi ortadi. Ushbu nazariyaga muvofiq, o'qituvchilar muntazam ravishda rag'batlantirish vositalaridan, jumladan, maqto'vlar, mukofotlar va individual yondashuvlardan foydalanishlari lozim.

c) **Stress va tashvish:** Talabalarda dars jadvali, topshiriqlar hajmi yoki texnik muammolar tufayli stress va tashvish paydo bo'lishi mumkin. Bunday holatlarda, psixologik yordam xizmatlari, dam olish texnikalari va vaqtni boshqarish strategiyalari bo'yicha maslahatlar berilishi kerak. **APA (2013)** hisobotiga ko'ra, stressni boshqarish strategiyalari, jumladan, mindfulness va relaksatsiya texnikalari, stress darajasini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin. Shuningdek, **Lazarus va Folkman (1984)** tomonidan ishlab chiqilgan stressni boshqarish modeli shaxsning muammolarni qabul qilish va ularni hal qilish qobiliyatini oshirish orqali stress darajasini pasaytirishi mumkin.

Psixologik yordam va qo'llab-quvvatlash

Masofaviy ta'limda talabalar ishonchini shakllantirishda psixologik yordam va qo'llab-quvvatlashning ahamiyati katta. Bu borada quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

a) **Psixologik maslahatlar:** Talabalarga masofaviy ta'lim jarayonida duch keladigan muammolarni hal qilishda yordam beruvchi psixologik maslahatlar taqdim etilishi zarur. **Lazarus va Folkman (1984)** tomonidan ishlab chiqilgan stressni boshqarish modeli talabalarga qiyin vaziyatlarga moslashish va ularni yengish imkoniyatini beradi. Bu jarayon davomida kognitiv-behavioral terapiya (CBT) metodlari talabalarga salbiy fikrlarni ijobiy fikrlarga almashtirishda yordam berishi mumkin.

b) **O'qituvchilarning roli:** O'qituvchilar talabalarga ishonch uyg'otadigan muhit yaratishda muhim rol o'ynaydilar. Ularning qo'llab-quvvatlovi, ochiq muloqoti va individual yondashuvi talabalar ishonchini mustahkamlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi ijobiy munosabatlar talabalarning akademik muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (**Pianta, 1999**). O'qituvchilar tomonidan taqdim etiladigan muntazam teskari aloqa va qo'llab-quvvatlash talabalar ishonchini oshiradi va ularning o'zini o'zi baholashiga yordam beradi.

c) **Qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish:** O'quv muassasasi tomonidan talabalar uchun qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish, ularning muammolarini tinglash va hal qilishga yordam berish talabalar ishonchini oshirishda muhimdir. **Tinto (1993)** integratsiya nazariyasiga ko'ra, talabaning akademik va ijtimoiy muhitga moslashuvi uning o'qishdagi muvaffaqiyatiga sezilarli darajada ta'sir qiladi. Shuningdek, **Bandura (1997)** o'z-o'ziga ishonchni oshirishda ijtimoiy qo'llab-quvvatlovchi guruhlarning ahamiyatini ta'kidlaydi, chunki ular shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashda asosiy rol o'ynaydi.

Yangi texnologiyalarning roli

d) **Sun'iy intellekt va moslashuvchan o'qitish:** Sun'iy intellekt (AI) va moslashuvchan o'qitish usullari talabalarning o'qish jarayonini individuallashtirish imkoniyatini beradi. **Huang** va boshqalar tomonidan tadqiqot, (**2021**) shuni ko'rsatadiki, moslashuvchan ta'lim texnologiyalari shaxsiy fikr-mulohazalar va o'rganish yo'llarini taqdim etish orqali o'quvchilarning faolligini va o'z-o'zini samaradorligini oshirishi mumkin.

e) **Virtual haqiqat (VR) va aralash haqiqat (MR):** VR va MR texnologiyalarining joriy etilishi ta'lim jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qilishi mumkin. Bu texnologiyalar talabalarga mavzularni chuqurroq o'rganish va o'zlariga ishonch hosil qilish imkonini beradi (**Johnson et al., 2022**).

Xulosa

Masofaviy ta'lim jarayonida talabalar ishonch hissini shakllantirish o'quv jarayonining muvaffaqiyati uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda psixologik yordam, motivatsiyani oshirish va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish kabi omillar muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar va o'quv muassasalarining bu boradagi sa'y-harakatlari talabalarning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi, bu esa ularning o'quv natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Nozimov, J. (2024). Talabalar masofaviy ta'lim jarayonida ishonch tuyg'usini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(10), 384-388.
2. Toxirovich, N. J. (2024). MASOFAVIY TA'LIM JARAYONIDA TALABALARDA MOTIVATSION HISSINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(1), 180-184.
3. Nozimov, J. (2024). TALABALARDA MASOFAVIY TA'LIM JARAYONIDA ISHONCH TUYG'USINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 626-636.
4. Nozimov, J. T. (2024). PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CHILDREN FOR FORMATION OF DEVELOPMENT FOR PREPARATION FOR UNIVERSITY. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(5), 575-578.
5. Нозимов Ж. Т. и др. Социально-психологические особенности формирования духовных потребностей в профессиональном развитии студентов // *Science and Education*. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 455-459.
6. Усманова, М. Н., & Нозимов, Ж. Т. (2022). Социально-психологические механизмы интернетзависимости у студентов. *Science and Education*, 3(5), 1299-1305.
7. Nozimov, J. (2019). The use of the trainings in developing intercultural competence in students. In *Психология образования будущего: От традиций к инновациям* (pp. 112-114).
8. Nozimov, J. T., & Usmanova, M. N. (2022). SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF INTERNET ADDICTION AMONG STUDENTS. *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования*, 1(10), 49-51.
9. Авезов, О. Р. (2023, March). ЭКСТРЕМАЛ ВАЗИЯТЛАРДА СТРЕССБАРДОШЛИЛИК ТУШУНЧАСИ. In E Conference Zone (pp. 63-67).
10. Ravshanovich, A. O. (2024). PSIXOLOGIK XIZMATNING ASOSIY YO'NALISHLARI. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 3(28), 18-22.
11. Ravshanovich, A. O., & Tavakkal o'g'li, S. S. (2023). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA IJODIY O'YINLARNING AMALIY AHAMIYATI. Scientific Impulse, 2(14), 344-347.
12. Ravshanovich, A. O. (2024). PSIXOLOGIK XIZMAT KORSATISH PREDMETI, MAQSADI VA VAZIFALARI. MASTERS, 2(1), 52-55.
13. Avezov, O. R., & Ubaydullayeva, N. F. (2022). Logotherapy: how psychotherapy helps a person to find meaning in life. Science and Education, 3(4), 747-752.
14. Avezov, O. R., & Ubaydullayeva, N. F. (2022). Frankl logoterapiyasi va uning inson hayotidagi tutgan o'rni. Science and Education, 3(4), 753-759.
15. Avezov, O. R., & To, A. S. O. G. L. (2022). Ekstremal vaziyatlarda shaxsga psixologik ta'sir etishning o'ziga xos xususiyatlari. Science and Education, 3(4), 717-724.

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

16. Avezov, O. R. (2024). SPECIFIC CHARACTERISTICS OF PSYCHOLOGICAL EFFECTS ON PERSONS IN EXTREME AND EMERGENCY SITUATIONS. JOURNAL OF CHILD PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY, 7(1), 85-90.
17. Avezov, O. R. (2024). SPORT PSIXOLOGIYASI VA UNING BUGUNGI ISTIQBOLLARI. INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, 3(30), 308-312.
18. Avezov, O. R. (2024). SPECIFIC CHARACTERISTICS OF PSYCHOLOGICAL EFFECTS ON PERSONS IN EXTREME AND EMERGENCY SITUATIONS. JOURNAL OF CHILD PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY, 7(1), 85-90.
19. Ravshanovich, A. O. (2024). XORIJIY PSIXOLOGIYANING RIVOJLANISHIDA PSIXOLOGIK MAKTABLARNING ORNI. PEDAGOG, 7(4), 178-183.
20. PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CHILDREN FOR FORMATION OF DEVELOPMENT FOR PREPARATION FOR UNIVERSITY. (2024). *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(5), 575-578.
<https://mjstjournal.com/index.php/mjst/article/view/1502>